

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Égész évre . . . . . 10 1:1 — kr.
Félévre . . . . . 5 " " "
Negyedévre . . . . . 2 " " 50 "
Egy hónapra . . . . . 1 " " " "
Egyes szám ára 4 kr

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **IZJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Egy hasábos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű s több-sz r
hirdetéseket alku szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díjmin
den külön bejegyzésért 30 kr.

Késhegyig.

Debreczen, május 28.

A függetlenségi és 48-as párt elhatározta, hogy késhegyig menő harczot indít a kormány s különösen a 16 § ellen. Ideje volt!

Soha még kormány oly vad kiméletlenséggel, erőszakossággal nem kobozta el a nemzeti jogokat, mint az a kisebbségnél kisebb emberékből összetákolt Bánffy kormány az eddig reánk mért két és fél esztendő alatt.

Merénylet volt már maga a világrajövetele, a nemzeti akarat ellen. Merénylet volt a nemzeti önérték ellen az az a sok báró és gróf, akiket nem kvalifikált más erre a méltóságra; mint az hogy fizetnek évenként 3000 frt földadót, s aztán minden egyes testével inkább és inkább kihuzta maga ellen a nemzetet, prűderiával mutogatván a királyi bizalomnak rá mosolygó sugarát, míg végre elérkezett az ezredéves ünnepeinek éve, amelynek lefolyása alatt gyalázat után gyalázat hozott az a kormány a nemzet fejére. A viczinális vasutak, a képvisárlások s egyéb botrányok után következett a belgrádi zászlósértés, aztán jött a király elmaradása az ezredévi emlékművek leleplezésétől, azután következett a nemzetnek még sohasem látott arculcsapása a Vaskapu megnyitásánál, a kuriai bíraskodással üzőtt komédia s ezalatt Magyarország anyagi érdekeinek eladása az osztrákoknak választási költségért s

betetözte a millennárius évben elkövetett gyalázatosságait az októberi képviselőválasztás.

Az idén pedig a kvóta felemelésével játssza el a nemzet létérdekét s a sajtószabadság megnyirbálásával akar magának Bécsben érdemeket szerezni. De ez mind kevés mintha csakugyan a vesztét érezné. A helyett, hogy szégyenében visszavonulna, újra kihívja maga ellen a nemzetet s kiküldi harczolni az egyetemi ifjuság ellen a rendőrséget s Perczel Dezső, kijelenti hogy az ő engedelmeivel ugyan kiskorúaknak nem szabad poltikai gyűléseken részt venniök s még meri fenyegetni a sajtót a 16-ik §-sal!

Uram Isten! mekkora bűnlajstrom! S ez a kormány még a mai napig sincs vád alá helyezve, hanem továbbra is gazdálkodik az ország vagyonában. Nem árníthat el bennünket az a sakkhuzás, hogy épen tegnapelőtt benyújtotta a magyar katonai akadémiáról a törvényjavaslatot, mert az csak mézes madzag akar lenni a 16-ik §-ért és a kvóta felemeléséért, nem szabad túrnunk a ezt a kijátszást.

Fel a harczra, — késhegyig! Bukjék a kormány és fürödjék meg mindennap, míg él, a saját gyalázatának kihívó módon felkevert zavaros-szenyes árában!

Legyen minden egyes nap míg él, vesszőfutás apolitikai küzdőtéren, hogy méltó legyen távozása a megérkezésé-

hez, mely a nemzet megalázásán vezetett keresztül!

Fel a harczra a kormány ellen, a késhegyig!

Éljen a magyar függetlenség!

Kohányi Gyula.

BELFÖLD.

Két törvényjavaslat. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter a képviselőház szerdai ülésében két törvényjavaslatot nyújtott be. Az egyik javaslat a honvédelmi nevelő és képző intézetekről, a másik a cs. és kir. közös hadsereg katonai nevelő és tisztképző intézeteknél a magyar ifjak számára létesített állami alapítványi helyekre vonatkozó 1882. é. XXV. tezik módosításáról szól.

Az első javaslatban körvonalozza a miniszter a tervbe vett nevelő és képzőintézetek felállításának szükségességét, megjegyezvén, hogy a honvéd főrealiskola és a két hadapród iskola céljaira összesen 2.500.000 frtot olyképpen óhajt a költségvetésbe beállítani, hogy a törlesztés 60 év leforgása alatt legyen eszközölhető. A Ludovica Akadémiának az új rendeltetéshez képest leendő átalakítására, a berendezés és felszerelés kiegészítésére, továbbá a honvéd főrealiskola és a hadapród iskolák teljes új berendezésére 520.000 frtot irányzott elő a miniszter a gróf Buttler János-féle Ludovica Akadémia alapítványból 40 éves visszafizetésre. Az új nevelő intézetek az 1898—99-ik tanévben nyílnak meg.

A második javaslatban a miniszter olyképen akarja a magyar alapítványi helyekre vonatkozó 1892. évi XXV. teziket módosítani, hogy a magyar ifjak részére létesített 120

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

A szalacsi asszonynál.

— A »Debreczen» eredeti tarczája. —

Irta: Jablonczai Kálmán.

Nagyon kérem az igen tisztelt olvasó hölgyeket és férfiakat, ne méltóztassanak nevetni!!!

Különben én úgy sem vagyok a hibás, mert tessenek elhinni, eszemágában sem volt ily bolondságot csinálni.

Édes anyám és két nővérem, Dori meg Üszike fel esztendeig bosszantottak, hogy kísérőjük legyek. Utoljára is mint jó fiu és testvér mégis csak rá szántam a fejemet és elindultunk a szalacsi asszonyhoz.

Szép tavaszi hajnalon bemásztunk egy vonat másod osztályu kupéjába, és a cseppet sem vágató fidibusz alkotmány 6 órára első állomásunkra Mihályfalvára döcögött velünk.

A pálya udvarban hűvös ősi reggel gyors lépésekben hajtott a ránk váró, már előre megrendelt bérkocsihoz.

Elhelyezkedtünk a meglehetősen kényelmes landaiszben. Édes anyám és Dori hugom a

hátsó ülésen — szembe velük Üszike hugom egy keskeny négy czo lami avlolscekelly személyem a bakra szorult.

Erre is előre megállapodtunk: hogy a kik hátul, illetve kényelmesebben ülnek — azok többet fognak fizetni. Habár ezt édes anyám sehoggy sem akarta akzeptálni. (Lévéen ő hires spórmeisterin).

Cyönyörű verőfényes nap kíséretében hajtottunk Szalacs felé, mely Mihályfalvától jó két órányira fekszik. Itt lakik a holtakat idéző, — illetve holtakkal beszélő dskuráló tudós asszonyság — kit különben tisztességes nevéen: Tóthné asszonynomnak hívnak.

Utközben felemlítém, hogy a fuvar bér vajjon mily összeget teszen ki??

Dori hugom, ki már ezen utat egyszer megtette (habár ezt tegnap is es.ü alatt tagadt) egész biztosan állította, hogy többet 4 frtnál nem fogunk fizetni, mert ő a minap is annyit szört ki a fuvarosnak.

Ezen diskurzust németnyelven zengedeztük, hogy a kocsis ne értse.

Kevés ló mulva kérdem a kocsisztól, hogy mit mondott a gazdája? Vajjon meglelesleg nem Bresovics sógoromnak (Dori férjet kell a fuvarbért fizetni??

— Igen is kérem alássan, feleli a félilóláh, felig magyar származásu legény, az)

mondta a tekintetes gazdám, hogy 10 frtot fogok kapni.

Ugy megjedtünk ettől a szótól, hogy édes anyám jobbra fordult a kocsi sárhányójára — Dori hugom baloldalra sikerülten ájult el, Üszike pedig a kis ülésen úgy össze kuporodott mint egy két végén összenyomott sós kifli. Magam is eléggé mérsékeltem bár, de dühöngtem e hallatlan szemtelenség miatt

— Ezért a komisz kocsiért, mondá Dori hugom.

— Inkább gyalog megyek!? zokogá édes anyám.

— De bánom, hogy eljöttem!? zengé meloncholikus hangon Üszike testvérem.

Mind az ötönket a kocsis beleszámítva egész lehangolta ez a felfedezés. Mi megjedtünk a drága mulatságtól, a kocsisnak pedig világosan magyaráztak arczvonásai azt a csalódást, mely a nagy uraknak hitt személyekben a pénztelen egyéneket ösmeri föl.

Ezen intermezzo közben Vasad községet is elhagytuk.

Madár távolból, a magas bakról hol ülni szerencsém volt, megláttam Szalacs két tornyat.

A rézhegység lábánál, egy kissébszerü magas, de végtelen hosszúnak látszó hegylanc

alapítványi hely 250 alapítványi helyre emeltessek fel; ezen alapítványi helyekből 130 hely a katonai realiskolákban és akademiákban, 100 hely pedig a közös hadsereg hadapród iskoláiban volna betöltendő. Az indokolásban kifejti a miniszter, hogy mivel a hadseregben a magyar elem térfoglalása még mindig igen lassu s mivel a katonai realiskolákban a pályázók nagy része megfelelő hely hiányában nem juthat be, gondoskodni kellett arról, hogy a magyar ifjak a közös hadsereg tisztikarában nagyobb számmal foglalhassanak helyet.

A provizórium. B e c s b o l jelentik, hogy őszel okvetlenül bekövetkezik az 1, esetleg 2 évi provizórium, mely idő alatt természetesen a mai kvótaarány megmarad. Az osztrák viszonyok miatt a provizóriumot elkerülhetetlennek tartják. Lukács pénzügyminiszter kvótaajánlata 33,2, Bánffyé azonban 34,4 százalék volt.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, a melyen a kabinet valamennyi tagja résztvett.

A szombati ülés. A képviselőház legközelebbi ülését — mint már jeleztük — e hó 29-én szombaton d. e. 10 órakor tartja. Az ülés napirendje a következő: Az esküdtbíró-ságokról szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása; az egyetemi építkezésekről szóló törvényjavaslat tárgyalása; a díjnokok helyzetének javításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása; mentelmi ügyek; a számvizsgáló bizottság jelentése a képviselőház pénztárának múlt évi számadásáról.

Legyünk segítségére a kis szőlőbirtokosoknak.

A szőlők felujtásáról szóló törvény és szabályzat bár hivatva van a minimális területre nézve is segítséget s kölcsönt adni, mégis jelenlegi keretében a kisbirtokosok vonakodnak ezt igénybe venni s aggályaik nem is minden ok nélküliek. És mégis a kisbirtokon, termelőinknek zömén segíteni s azt kész szőlőhöz juttatni: ez volna ugy a törvényhozásnak, mint a társadalomnak feladata.

Ugy véljük, hogy ezt a kérdést az országos szőlőtelepítő szövetkezet fogja megoldani,

mely a helyes uton jár, midőn az alább körülírt eljárást szándékozik meghonosítani.

Számításunk alapjául ne vegyük a törvény minimális területét, hanem 1 kat. holdat. Egy gazda, kinek egy oly hold szőlője volt, melynek ta aja szőlőültetésre alkalmas, annak idején maga dolgozott szőlőseben családtagjaival együtt; de ma saját erejéből nem bírja szőlőjét újratelepíteni és családja fentartása végett napszámba kénytelen dolgozni. Ily szőlős gazda, hogy szőlőjében az okvetlen szükségességé rigolrozást végezni képes legyen, kapna a szövetkeztől a teli folyamán a munka haladtával, a helybeli ügyvivő által közvetítve részletekben 100 forintot. Ezzel meg van adva a mód, hogy az illető saját erejéből rigolirozhassa.

Tavasszal aztán kap körülbelül 100 forint értékéig menő amerikai alanyvesszőt és oltványokat, hogy a jövő évre nemcs zöld galya is legyen, és 50 frt értékű karót. Mivel előreláthatólag a szövetkezetnek saját telepei lesznek, valamint sok helyen saját embereivel fog nagyobb terjedelmű szőlőt telepíteni, ez okból az illető gazdát könnyű szerrel küldi el a hozzá legközelebb eső telepre a folyamatban lévő munkálatok tanulmányozása végett. Így lesz első sorban az ühetéssel kapcsolatos többi munkákkal is. Ez uton tehát megkapja az utasítást az első év munkáiról. A következő évben meg lesz tanítva a metszésre és a zöid oltásra, az oltványok kezelé-ére és őszel való lebutatására. Ezek szerint, ha elemi csapás nem éri, a harmadik évben már érett gerezdeket fog szűrni. Lássuk tehát, minő kölcsönben részesült az egy holdas gazda.

Rigolirozáshoz kapott 100 forintot, oltvány s alanyvessző képében 100 frtot, karó képében 50 frtot. Egy szövetkezeti részjegy 50 forint, mert tartozik taggá lenni és egyeb kiadásokra 50 frtot; tehát összesen 350 frtot. Ezt az összeget a 4-ik vagy 5-ik évtől 35 frtjával az esedékes kamatokkal együtt 10 év alatt könnyen letérlesztheti. Hogy egy hold betelepített kész oltványszőlő évi 35 frt terlesztést 10 év alatt kibír-e, ehhez azt hiszem nem kell nagy magyarázat, sem tulságos vérmes remény, ha átlag fölveszük, hogy 20 hectoliter terem á 15 frt. Ezen a módon a kisbirtokos könnyű szerrel termő szőlőhöz jutott; szőlője leköti őt az itt maradásra, nem fog tehát gondolni a kivándorlásra s a szövet-

kezet megoldotta a szocializmus egyik nagy kérdését. A szövetkezet, hogy pénzerejét ne fixirozza, gondolni fog majd arról is, hogy ezen kölcsönöket más helyütt eszkomptáltassa és a pénzt folyósítsa, hogy ugyanazon összeggel ismét más baján segítsen. Ez által aránylag, kisebb összeggel ennek folytonos hasznosítása által nagy dolgokat van hivatva művelni. Az egy holdnyi terület birtokosa 15 év múlva nem tartozik többé és 1 szövetkezeti részjeggyel is bír.

Az elmondott eset csak egy példát világít meg; de ehhez hasonló esetek számtalan variációban fognak érvényesülni.

Ott van egy másik példa, midőn az Agrárbank által adandó kölcsön esetekben a szövetkezet fogja a telepítést végezni s a tulajdonos a harmadik évben, midőn az már termőre fordult, átveszi a betelepített szőlőt. A szövetkezet van hivatva a kistermelőn segíteni az által, hogy neki szőlőt telepíteni segít és hivatva van a folytonos érintkezéssel által a szakértelmet fejleszteni, oktatva telepíteni. Kész szőlőt a kistermelőnek, nem pedig pénzt, mi markát égeti!

Ez itt a jelszó.

Lépjén be a szövetkezetbe tagul saját erejéhez képest minden honpolgár, hogy minél előbb lehetővé válhasson a kisbirtokosnak nyújtandó segítség. E mellett, mivel a szövetkezet pénzt folyton haszonnal fogja befektetni, a részjegyek után tisztességes kamatra is van kilátás.

Maurer János.

KÜLFÖLD.

Kréta kormányzója. Egy detronizált dinasztianak akarnak a nagyhatalmak új trónt szerezni, Battenberg Sándor herceg, akit elűztek csuf intrikával a bolgár fejedelmi székéből s aki azóta meghalt, uglátszott első és utolsó tagja volt a fejedelmi háznak. Most azonban egy másik Battenberget, akit történetesen Ferencz Józsefnek hívnak, Kréta kormányzó székébe akarnak ültetni. A herceg a montenegrói fejedelemnek veje s igen derék embernek ismerik. Valószínű, hogy mint egyszerű kormányzó nem fogadná el a veszedelmes pozíciót, ha nem kapna biztosítást erre nézve, hogy a kormányzó székéből rövid idő

lábai — melyek egy évben vlet csak egyszer láthatnak — egy rongyos papucsba voltak bujtatva.

Jó napot kívánok!!... üdvözölt bennünket.

Mi egész tiszteletteljesen viszonztuk köszöntését.

Ezek után mintha csak a legrégebb ösmerősei lennénk, leült a szembe levő padkára és elkezdett egész értelmesen (?) a vallási dogmákról beszélni.

Meghallgattuk, akár csak a mi kedves Wolafkánkát.

Végre Dori hugom következő kérdéssel zavarta meg a csendet:

— Ugyan édes Tóthné asszonyom! vajjon kedves halottaink, kik miatt most mi ide fáradtunk, nincsenek-e még itt, hogy kérdéseinkre felelhessenek?

— Még nem érkeztek meg — felele a tudós asszony — mert maguk gözkocsin jöttek, a lelkek pedig csak gyalog sietnek utánok tehát még nem érhetek ide.

Ezen kijelentés után én rögtön tisztában voltam ezen asszonyság boszorkányságával, ugy szintén Úszike nővérem is, mivel folytonosan taszigáltuk egymást, hogy a kaczagás ki ne törjön belőlünk.

Édes anyám és Dori hugom még mindig komolyan várták a halottak megjelenését és a legnagyobb tisztelettel legeltették szemüket ezen a világ bolondító r a v a s z asszonyon.

E közben a tudós hölgy folytonosan az órát nézte; ki és be járogatott; kis 7 éves

Én pedig mentembe a kis alacsony falusi kapun, megtudandó, hogy az »asszony« valóban honn van-e?

Egy meztelenség 15 éves forma leány a pítar ajtóban mosolyogva felelt kérdéseimre:

Hogy igen! itthon van és beszélni is fog a tudós asszony.

Ezek után bevezetett bennünket — az ugynevezett tiszta házba, mely a közös pítarról az utca felé nyílt.

A tiszta ház bizony fertelmes piszkos volt — a kihuzó tulipántos asztalon tők, krumpli, kenyér morzsa maradákok széjjel szórva heverték és rajtuk megszámlálhatlan »tudós légy« lakmározott.

A falak tele voltak aggatva rámatlan szentképekkel, a fali tükör mellett, mely a légy pettyektől használhatlan volt, több szentelt gyerya es néhány buesuról elhozott koszoskay szegletben aranyozott feszület állott, a szoba bal sarkában pedig vala egy mesztelen boglyakemenyze, melynek padkája később a tudós asszony trónusát képezé.

II.

Körülbelül harminczpercznyi várakozás után belépett — nem — ez rossz kifejezés, becsoszogott hozzánk a tudós asszony.

Külsőleg itélve nem több 45 évesnél, gömbölyü teli arcu kiálló pofa csontokkal, inkább mélyebben fekvő fekete fényes szemek kel bír — megnyerő asszonyság képét mutatva — az első benyomást tekintve véve.

Szenyes karton ruha fente tagjai, nyakában keresztbe kötve egy avult világos kendő ékeskedett, fején oláhosan szintén egy szinehagyott keszkenő vala hátrafelé kötve,

éjszaki oldalára van építve ez a különös hirt-nevnek örvendő városka.

Van neki egy református és egy katolikus temploma. Mindkettő közvetlen egymás mellett csupán a papi lakok épületei választják el egymástól.

Ugy látszik a vallási villongást még hirtől sem ismerik (volna csak olyan papjuk, mint nekünk!) Kis girbe-gurba kiterai apró szalmafedelű házai — elvannak szórva — rendetlenül — mint a kotlóstyuk szétfutott csirkéi.

Ahova csak a szem ellát — mindenféle kereszttek, Mária oszlopok vannak az utakon elhel ezve.

Dori hugom, ki melleleg mondva rettentő szent pápista — mert a kalapom nem emeltem meg egy ily kereszt előtt, apró öklevel jól hátba is ütött (lehet, hogy megérdemeltem.)

Egy utca sarkon guggoló cigánytól — megkérdeztem — hogy hol lakik az »asszony«?

Amoda kirem álasán — felele a more — ahol azs a fekete kokaskapargál — éppen az ő kapujokban van a...

Hajtottunk oda!...

Szent ihletettséggel — mondhatnám meghatott szivekkel kászolódtunk le a kocsirol.

Édes anyám fölöltötte arcára az ünnepi ábrándos vonásokat. Dori hugom rettentő szomorú képet vágott, előre készülve a szívet leke megrendítő meglepetésekre a halottak országából.

Úszike nővérem a homlokát szorongatta lévén neki alapos migrainje a félelemtől.

mulva fejedelmi trónt csinál a hatalmak protekciója. Mindenesetre üdvös lenne, ha Battenberg herceg kormányozná a szigetet, mert a nagyhatalmak jóindulata és saját energiája megszüntetné az örökös zavargásokat a szerencsétlen szigeten.

TARKA-ÉLET

A bicikli-sport Debreczenben.

A Zoltai kollega szeretettel emlegetett Bujdosó Péterét, Meszénát Ignáczi bizony leejtenék kemény kálvinista fejükről a kerek, bársonyos szőrű czivis kalapot, ha nevezett érdemes, nemzeti urak sirjából kikelvén — végig sétálnának a piac utcán.

A táj ugyan nem lenne egész ismeretlen előttük. Az évezredes pércsi-sor, a kerek székeken üldögélő kofa sereg, fonák sátraikkal együtt még mindig a régi szép dicsőség maradványai a Mendelovits fele trafik feletti, a blaküveg nélküli, vakolatlan, meszeletlen bagoly és denévér fészekkel, emeletes városi házzal együtt, melynek aljában ismét kerek tokás, piros orcsás hentes asszonyok méregetik az avas szalonát a friss kolbászt, katonáknak pedig Szilágysági bácsi, a mézáros a húst, szépen, izlésel kiporcizóva, igen ezek még mind a régiek...

Hanem a kisvasut döcögő szörnyejei sámbarkák, miket a nép nyelve „úvasútnak” neveze el, a pompázó üveg kirakatokkal egyetemben, különösen a Ledénfrost cég boszorkányos, bűbajos, eredeti reklámkiállításai már aligha nem szemfényvesztés számba mennének az öreg uraknál? De bizonyosan mégis azok a vékony acél-kerekken száguldozó biciklistákon csodálkoznak legjobban, milyeneknek még a mesében sem lehetett volna hihet hallani, hogy az ember csak reá ül egy körszörös kerékre, azután mozgati, mozgat, míg nem kerék elszalad vele, forogva, görögve, mint mikor a nyúlárnyékot a pusztán hőmpolygetni kezdi a szél.

De csodálatba ejtenek néha még minket

is e nemes sport-üzői, kik mondhatni tegnapról-mára úgy elszaporodtak derék czivis városunkban, mint alkalmas májusban a cse-rebogár...

Még ugyan testületileg nem szervezkedtek, hanem hisszük, hogy nem sokára el fog ez is következni, mert a szövetezés határozataiból, hogy úgy mondjuk, a tömeggel szemben imponálóbb jelleget kölcsönöz minden sportnak. Egy ember, egyes emberek a tömeg előtt legfeljebb csak „különözök”, csodabogárak lehetnek, kiket kinevetnek, kigunyolnak, de hatalmas, szilárd tömeggel az atleeta sereg bámulatot kell mindenütt s a minnek — valljuk be nyíltan — előbb talán valóban csak különcségből teborzódtak követői, most meggyőződésből s nem pedig utánság vágyból sereglenek kitaró hivatás, szenvedélyes művelői...

Látni való tehát, hogy Debreczenben is mielőbb szervezkedni fognak a biciklisták, kik azonban bölcsen cselekszik, ha addig is nem parádeznak semmi papagály sárga bámulat szoboru, délamerikai polgár generális spanyol kabátokban és nadrágokban, kiket cirkuszerű látványossággá súlyesztie nemes sportot, mely pedig különösen az irodák pettyhüdt idegü uraira aczélező, jó hatással van... Legyen izlés, finomság, határ mindenben, így a biciklisták sport öltönyében is, melynek például elegáns, egyszerű sötétkék zubbonyát magyaros zsinórozással igen csinosan lehetne készíttetni...

A biciklisták ily nagy mérvű szaporodása következtében azonban félni lehet, hogy mint más nagy városokban, úgy Debreczenben is, szervezkedni fognak a — bicikli tolvajok is... Hej, mert ilyen azidők változó forgása: bakonyi betyár helyett szalonbetyárs a hortobágyi lókötőnél százszor furfangosabb bicikli elkövető illetőleg nyargalándó sportszmen, kiknek azután aligha nem ez lesz a nótájuk:

A héten, a héten,
Biciklit lopok a héten!
Aczél kerékű szép pompást,
Azon biciklizem rózsám tehozad!...

Paulus

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 28.

Hamar elterjedt a városban, hogy a mai közgyűlésnek a kinyomatottakon kívül még más tárgya is lesz: Tóth Lajos feldiszítése — a koronás arany érdemkereszttel gyorsan megtelt tehát a terem, sőt a karzaton is voltak néhányan, köztük a kitüntetett derék családjahoz tartozó csinos hölgyek is. 1/4 10 órakor gr. Dégenfeld főispán megnyitotta a közgyűlést s rögtön feltűzte a derék tanferfi mellére a kitüntetést, kívánva neki az egész közgyűlés éljenzése között, hogy még számos éven át élvezze ezt a királyi kitüntetést Tóth Lajos megemlékszik válasszában arról, hogy 16 évvel ezelőtt ezüst érdemkeresztet kapott s hódolattal emlékszik meg a királyról és a királynéről, elhárítja magáról a kitüntetés érdemét, visszaadja azt a miniszternek, aki munkásságát elismerte, a püspöknek és polgármesternek, akik munkájában buzdították. Élénk éljenzéssel fogadta a közgyűlés a szép beszédet s üdvözölte a derék férfit, aki negyvenhárom éves néptanítói működése előtt már 7 évig a nagykálói főgimnázium igazgatója volt.

Ezután a polgármesteri jelentés következett, melynek adatait már a közgyűlés bizottsági ülések alkalmából részletesen ismertettük. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

Az ügyszóanyagjegyzékre vonatkozó tanácsai határozati javaslatokat elfogadták.

A reáliskola azon négy tanszékét, melyre a város kijelölési jogát gyakorolhatja, a közoktatási miniszter a Meztner Gusztáv, Harmath Gergely, Nadasdy Lajos Zimmernann Gyula, jelenlegi tanszékeiben jelölte meg. Utasították a tanácsot, hogy e tanszékek esetleges megüresedésére a szükséges lépéseket megtegye.

A főreáliskola és a párhuzamos osztályok ügye.

A Lengyel Imre fele indítvány s az egyházkerületnek a párhuzamos osztályok felállítására vonatkozóan rebege hogy szeretne atyjáról anyjáról férjéről valamit tudni.

Az anyjáról!? — látom — fekete ruha van rajta — kövér asszony — lábait fájlalja — úgy e fáj a lába? — most felkel a sírból — karjait szét tárja mintha magát ölelni akarná az ima könyve is mellette van, ma ő boldog nagyon régen nyugszik, régebben mint az atya — neki már nincs szüksége semmire. Az atya nem régen halt meg, ő is boldog ő már megszenvedett minden földi bűnökért úgy e hogy maga az ő házában lakik? a házat is látom, magos ember, nagyon rövid szenvedés után halt meg, még neki sok búne maradt a földön, ő érte 7 misét kell mondatni, és 32 vasárnapot kell tartani.

Mennyit??? kérdé közé szólva Dórika hugom.

13 vasárnapot, fel-lé az asszony már elfelejtette hogy 32-öt mondott.

Na ez eddig mind óriási hazugság volt, mit ez az asszonyság elreferált minden mondanak homlok egyenest az ellenkezője áll.

Elkezdettünk mindnyájan mosolyogni — haragos szégyenpir borította arcunkat.

Még Dóri hugom is alig bírta türtöztetni kacagását, pedig ő ezen perczig szent imádoja volt Tóthné asszonyomnak.

Édes anyám alsó ajkát rágta mérgeben — eszebe jutott a sok — hiába kilökött költség.

Úszike, meg én már régebben tisztában voltunk a tudománnyal.

Dóri hugomra került a sor. — Hát maga kit akar látni?? — fordult felé az „asszony”.

forma leánykáját ott előttünk fésülgette, szájába vett vízzel megmosogatta, úgy szintén saját retkes kezeit is ily formán tisztította meg.

Leült, felállt, járkált és lopva felénk pi-logott.

Mi pedig — akár csak a templomban. csendben ültünk, talán édes anyám és Dóri imádkoztak is.

Egy ízben ismét bejön a szobába a tudós asszony, azon kérdést téve fel, hogy nem halottunk-e valami kopogást néhány perczel ezelőtt, mert ő épen most látott egy halottat — egy szép fiatal leányt, ragyogó fényes szemekkel, hosszú kibontott hajjal, kezében friss virággal. Vajjon nem minket keresett-e, nem hozzánk tartozott-e?...

Mi tagadólag feleltünk. No akkor bizonyosan más valakit keresett — mondá az asszony.

Dóriék on a hideg borzongás futott végig.

En pedig egy jó botot kerestem valamelyik szegletben. Képzhető, hogy miért.

A vallási rajongásnak szavakkal tolmácsolása közben én is tettem hozzá egy kérdést, mely mindnyájunk kíváncsiságát lenne kielégítendő.

Nem volna szives elbeszélni, hogy földzöntuli tudományához miként jutott??!! illetve ezzel mi módon ajándékozta meg az Isten??!

Elmondom én maguknak szivesen, felelé Tóthné asszonyság.

Hát kérem, én ezelőtt nyolcz esztendővel

egy szombati napon délután 3 órakor elaludtam — és aludtam egy huzomban 4 napig, vagyis szerdán délig, hosszú álmomban megjelent magosan a csillagos égen a király — fején aranyos korona volt, továbbá szent János és szent István hosszú ősz szakállával, de egyike se szólott hozzám; — csupán mind-egyik jobb karjával a levegőben keresszetet intett felém ezen cselekedet után mind a három király eltűnt szemem elől, nyomukban hagyva nagy lángoló betűket, melyből azt olvastam ki, — „Ösmerd meg a halottak országát” —

Ezen idő óta szótan akaratommal bárkinnek halottját a sírből felkelhetem, hogy velük beszélhessek, és az élők kérdéseit halottjaikhoz intézhessem.

Édes anyám és Dóri hugom e szavak után szorosabban húzták magukon össze a köpenyegyet s borzongott a hátuk.

Megérkeztek már?!?! t. i. a halottak, kérdé ismét majdnem türelmetlenül Dóri hugom.

Mindjárt itt lesznek, válaszolá a tudós hölgy....

Néhány percz mulva elfoglalta helyét teljes kényelemmel a boglya kemence padkáján, kezeit ajkainál összetéve — ajtatosan imádkozni kezdett.

Ez eltartott vagy negyedóráig, az ima befejezése után édes anyám felé fordulva kérdezé???

Na! hát maga kivel akar beszélni?

Édes anyám az ijedségtől megtompult

tasára vonatkozó kérvénye egymással kapcsolatba hozatván. az adhoc és jog és pénzügyi bizottságoknak már ismertett véleményével szemben a tanács a reáliskolára vonatkozólag alternatív feltejtést kíván tenni a miniszterhez, vagy főgimnáziummá, vagy egys. jog-középiszkolává átalakítsa, vagy végre állítson a főreáliskola mellett párhuzamos osztályokat, az egyházkerület kérvényét pedig pénzügyi okokból elutasítani javasolja.

B a k o n y i Samu dr. Az ellen, hogy a miniszterhez alternatív felterjesztés intéztessek, nincs kifogása. De a párhuzamos osztályok kérdésében a tanács javaslata nem állja ki a kritikát, mert az egyházkerület kéreése komoly megfontolás után készült s a főreáliskola egyik átalakítása sem segít a bajon, mert ahhoz évek sora szükséges, de nem segít a kath. főgimnázium hangoztatott kifejllesztése sem, mert épen az alsó osztályokban van túlszűfoltás. Egyetlen komolyok a pénzügyi, de ezzel szemben a közönség mely már a pótdót megfizeti, megkövetelheti, hogy a város hozzájáruljon a közönség gyermekei kiműveléséhez. Ő elfogulatlanul szólhat a kérdéshez, mert nem tagja az ev. ref. felekezetnek, de úgy látja, hogy ebből épen a város más felekezeti polgárainak lesz hasznuk, még pedig a más okból felhozott pótdónak első rekompenzációjaképen. Ajánlja tehát a párhuzamos osztályok megszavazását.

S z a b ó Kálmán, mint az adhoc bizottság tagja szólal fel s úgy tartja, hogy annak kell itt dominálni, amit az mondott.

W o l a f f k a Nándor szintén mint az adhoc bizottság tagja hozzájárul az előtte szólók véleményéhez és az egyházkerület kérvényét pártolja. Kimutatja, hogy aggodalomra az esetleges fejlesztés tekintetében nincs ok azt majd a szükség fogja megmutatni s már csak viszonzásul is a múlt évben a kath. gimnáziumra adott 100000 frtért teljes készséggel szavazza meg a kérést (Eljenzés.)

J o ó István köszöni az előtte szólók jóakarátát, de a kérdést nem látja olyanak amelyben csak az érzelmek döntenek, mert a bajnak az az oka, hogy a felsőbb népiskolák nincsenek. A párhuzamos osztályoknak pedig szaporodniok kell s akkor a város nem fogja tudni a költségeket fedezni. Ő tehát a tanács javaslatát pártolja.

S z a b ó Kálmán kimutatja, hogy a kérdést helyesen, csak az adhoc bizottság ja-

vasolja; mert időlegesen akarja megszavaztatni a párhuzamos osztályok költségeit.

D é g e n f e l d József gr. figyelmeztet, hogy a költségeket vagy véglegesen kell megszavazni, vagy sehogy.

J u h á s z Ignác kívánságára az ahhoc és jog- pénzügyi bizottságok határozatát, K o m l ó s s y Arthur főjegyző kívánságára az egyházkerület kérvényét felolvastatja a főispán.

K o m l ó s s y Dezső mint a jog és pénzügyi s a számvétségre felügyelő bizottság tagja a tanácsjavaslatát pártolja, a városnak a «józanodást» indítványozza s kéri a főszámvévt: nyilatkozzék milyen alapból fedezhetők ezek a kiadások?

S z a b ó József főszámvévt: Minden csak községi adóból!

K i s s Albert! Debreczen város a főiskolának már sok áldozatot hozott, de azok között a középiskolai oktatásra semmi sincs szánya: azt a tiszántuli egyházkerület tartotta fens néhány adományozó. Komlóssy azt mondta hogy a vidék tölti meg az iskolát, pedig a fele a tanulóknak debreczeni s az idén, mint, az adhoc bizottságban bőven ki volt fejtve már sok debreczeni ifju kizorult s mi lesz, ha még a gépjavitó műhely is felépül?

F r á t e r Imre: Állami főgimnázium! K i s s Albert: Nem tudom ki mondta, de kérem, hogy amilyen könnyen kimondta, legyen szives kivinn. ugyanolyan könnyen nagy befolyásával, mert szükség van rá, de addig a párhuzamos osztályokat fel kell állítani. Ami a párhuzamos osztályok szaporítását illeti, kijelenti, hogy az éppen a tanügy érdekében lehetetlen, azt ő meg nem szavazná s felkéri a közgyűlést, segítsen a szükségesen.

B a k o n y i Samu: Komlóssy Dezső az érzelmi és értelmi szempontokat e kérdésben kettéválasztotta, ő pedig épen az értelmi szempontokból vezetelve szavazza meg az osztályokat, mert igenis ide kell csábitani a vidéket, mert az a szellem szükséges, hogy terjedjen, ami abban az iskolában van. Komlóssy az egyházkerületől ugyanilyen áldozatot kér; az egyházkerület a kért kettővel szemben már régóta 6-ot tart fenn. A józanodásra kijelenti, hogy épen az egyházkerület kérelmének teljesítésével fogunk a józanodás útjára térni. Ő tehát úgy érzelmi, mint értelmi szempontokból is ajánlja az adhoc bizottság

Kedves jó asszonyaim!! Az a tudós asszony odabent, okos ritka eszű asszony, de mi a kik ide jövünk hozzá, hogy az ő számárait meghallgassuk, kötni való bolondok vagyunk. — Isten áldja meg mindnyájukat...

Azok, a kik már beszéltek vole, mosolyogva halgatták véleményemet, de a kiknek még halottjáról nem beszélt Tóthné asszonyság, keresztet vetettek magukra és reám valami átkot motyoghattak.

Mosolyogva, bosszankodva tartottunk szállásunk felé, lévén ez egy z s i d ó asszonyság.

Magunkkal hozott tarisznyákból megebédelve, a hallottak ismétlése közben, soha el nem muló kedélyünket felvillanyozva — befogattunk és hajtattunk vissza Mihályfalva felé.

Ide is megerkeztünk. A vonat csak 4 óra mulva indult. Leültünk addig kanyargó, Dori ismét a régi szerencsében volt, elnyerte tőlünk a sok piczulat.

Indulás előtt megszámloltunk mindenkire 6—6 frt költség jutott.

Fizetéskor édes anyám olyan képet vágott, mint a kinek azonnal testamentomot kell csinálni.

Felfogadtuk egymásnak, hogy ezen ki randulásról soha senkinek nem szólunk, tagadjuk a halálig.

En nem is szölok — de megírni megírtam.

javaslatát, majd Szabó Kálmánnak felel néhány tévedésére.

F r á t e r Imre egy teljes 8 osztályu állami gimnázium felállítását tartja szükségesnek.

K o m l ó s s y Dezső maga is örül, ha a vidék tanulói ideözönlének.

K o v á c s József: Ez tehát beismerés.

K o m l ó s s y, mivel ez Debreczen polgárainak anyagi érdekét érinti, névszerinti szavazás útján kéri eldönteni a kérdést.

B a k o n y i: Már be van adva.

Á b r a h á m László indítványozza, hogy az esetre, ha a közgyűlés a párhuzamos osztályokat megszavazza vegyes bizottságot indítványoz az adományozási feltételek teljesítésére.

M á r k Endre tisztában van azzal, hogy ez a polgárság zsebére megy s ő azért megszavazza, de hivatkozva a kath. gimnázium esetére elfogadja az Ábrahám indítványát.

J u h á s z Ignác tisztázni akarja a kérdést s töprengés mellett, melynek képviselője: Joó István s Fráter Imre is s de azért megszavazza bizonyos feltételek mellett Márk Endre is, más is, de a jövővel szemben itt áll a jelen, amely parancsol, ami pedig azt illeti, hogy miből fedezzük; kijelenti erre a célra a községi adót készséggel megszavazza.

Z á d o r Lajos szintén tisztázni kívánja a kérdést s közvetető indítványt tesz: Szavazzuk meg a költségeket 1 évre. (Hol kapilyen feltétel alatt tanárt? Szerk.)

J o ó István: Ennek a kérdésnek megszavazása nem jótétemény, de kötelesség.

L e n g y e l Imre után J u h á s z Ignác indítványozza, hogy a hozandó határozat felebbezésre tekintet nélkül végrehajtható.

D é g e n f e l d gr. ezt nem tartja lehetősének s kifejti, hogy a folyó évben a határozat már csak az egyházkerület folytán sem hajtható végre.

K o l a János hosszasan a tanács javaslata mellett szól.

Többek felszólalása után elnök felteszi a kérdéseket:

1. Elfogadják-e a tanács javaslatát?
2. Megadja-e a közgyűlés az egyházkerület kérését?
3. Megadja-e feltételekkel?
4. Megadja-e 1 évre?

Dr. Sz. S z a b ó József óriás zajban a kérdéshez akar szólni, de a főispán nem engedti.

Az első kérdést névszerinti szavazás útján 69 szóval 41 ellen elvetik.

A második kérdést f állás útján a többség elveti.

A harmadik kérdést szintén. Elfogadtatott tehát, hogy a kért összeget 1 évre adják meg.

A reáliskola sorsára vonatkozólag elfogadták a tanács javaslatát.

Akkor már elmúlt dél és a rengeteg kormányparti felszólaló elérte czélját: a bizottsági tagok legnagyobb része kifáradt és el távozott, a zárszámadás pedig — mint az már minálunk történni szokott — az üés végére maradt.

V e c s e y Imre tanácsnok olvasta a gazdasági és pénzügyi bizottságnak valamint a városi tanácsnak a zárszámadásra vonatkozó javaslatát. Az utóbbiból kitűnik, hogy multkori felszólalásunk talált, mert a tanács határozatában mosakodik s bizonyos lelkes jóakaratra hivatkozik, amelylyel el van telve a város iránt s a város vagyona 10 év alatt emelkedett is. A szakbizottságok javaslatát a deputatumba ügyében hozottat kivéve elfogadásra ajánlja.

S z a b ó László hosszabb beszédben foglalkozott a városi zárszámadással s az egész gazdálkodással s nem látja eléggé megvilágítottnak a kérdést, továbbá a költségvetésen kívüli kiadásokkal, különösen pedig a nagykölesönhöz elköltött pénzekkel. Be volt ez a közgyűlésnek jelentve? — kérdi. Nem fogadja tehát el a tanács jelentését s a felmentést sem adja meg, hanem indítványozza,

hogy a részletes jelentésre hívassék fel a tanács azt a legközelebbi közgyűlésre terjessze be.

Komlóssy Dezső beállt a tanács védőjének a főszámvevő ellenében is elfogadásra ajánlja a tanács javaslatát.

Juhász Ignác bizonyítja, hogy a közszemlére kitételnel nem tartotta meg a törvényt, mert nem volt mellette a tanács véleményes javaslata, azt a tanács csak szerdán hozta meg.

Dégenfeld József gr. visszautasítja a törvénysértés vádját,

Juhász Ignác: Ott a 17 §.

Dégenfeld gr. ami pedig e nagy költségből elköltött összegeknek elköltésében a közgyűlésnek is volt része.

Sz. Szabó László válasza után a tisztviselők 8 bizottsági taggal együtt kitévén a többséget a zárszámadást általánosságban elfogadták.

Azutan szó nélkül elfogadták az összes bevételeket s ezzel a zárszámadás tárgyalását holnapra halasztották.

Végül még a Ludovika Akadémiába ajánlottak első sorban Sárvar y Zoltán másodsorban Jankovits Sándort.

Ezzel a közgyűlést 1/2 órakor holnap reggel 9 órára halasztották.

Táviratok.

Nagy tüntetés Budapesten.

Budapest, május 28. (A Debr. ered. táv.) Budapest már megint forrong. A főváros által tegnap a Vigadóban rendezett kvótaellenes gyűlés nagy tüntetéssel ért véget. Vázsonyi Vilmos egyik szónok ugyanis a kormánypartra sértő megjegyzést tett, a miért egy jelen volt rendőrtisztviselő rendreutasította Vázsonyit a mire iszonyatos lármá keletkezett. »Le vele!« »Abczug!« »Ki kell dobni!« kiáltották mindenfelől. A népgyűlés vége felé, a tiltakozó javaslat elfogadása után Polónyi Géza tomboló vihar közben kijelentette, hogy nem volt szándéka beszélni, de a rendőrkapitány jogtalan, törvénytörő inzultálása ellen kénytelen szót emelni. [Óriási zaj.] A tömeg erre a kapitánynak rohant botokkal. Polónyi csak nagy nehezen tudta viszatartani a feldühödött népet a nagyobb botránytól s kijelentette, hogy kellő helyen ezért elégtételt fog kérni. Az utczán a tömeg a szónokokat tüntető ovációban részesítette. Azután a nép a szabadelvű clubb elé akart vonulni, de a rendőrség ezt megakadályozta. Este rendőrök czirkáltak az egész Budapesten.

A román trónörökös állapota.

Budapest, május 28. A Debr. er. táv. Bukarestből jelentik, hogy a román trónörökös betegsége a legválságosabb. Az éjjel súlyos krízisen ment át. Életéhez kevés a remény. — Károly román király és az egész fenséges család az éjjel a beteg trónörökös ágya mellett töltötték.

Ujdonságok.

* A folytatolagos közgyűlés. A ma félbeszakított városi közgyűlést holnap d. e. 9 órakor folytatják. A mai gyűlésnek nagyobb részét a főreáliskolának főgimnáziummá való átalakítása és az ev. ref. főiskolában párhuzamos osztályok felállítása iránt beadott indítványok felett keletkezett vita foglalta le s a közgyűlés a tárgysorozat 29 pontjából csupán 8-at tárgyalta le s a zárszámadást is csupán a kiadástétel végezték el. — A holnapi közgyűlésnek még a zárszámadáson kívül több fontos tárgya is lesz, így remélhető, hogy a nagy terem falai holnap is meglátják a bizottsági tagok nagy részét.

* Államsegély a tiszántúli ev. ref. egyházkerületnek. Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter ma Kiss Áron ev. ref. püspökhöz 26 953 frt 83 krt. küldött a tiszántúli ev. ref. egyház szeényebb lelkészei, tanítói és egyházi között segélyképpen való kiosztás végett. A közoktatásügyi budgetből ennyi összeg esett a tiszántúli ev. ref. egyházkerületre.

* B. Ruzsinszky Ilona a népszínházban.

A »Fővárosi Lapok«, legutóbbi sz. mában, Ledofszky Gizellával az ismert énekesnő felléptével elismerőleg foglalkozván, a debreczeni színház volt kitűnő tagjáról, a legszebb hangú magyar énekesnő egyikeről, B. Ruzsinszky Ilonáról is így emlékezik: »Ugy halljuk, írja a lap, hogy a népszínház igazgatósága fellépteti B. Ruzsinszky Ilonát, a vidék egyik legszebb hangú énekesnőjét is, ki — a vidéki lapok kritikájából ítélve, az utolsó időben játékok tekintetében is kellő ügyességre tett szert.« A »Fővárosi Lapok« eme színházi hírcskéjének az kölcsönöz nagy jelentőséget, hogy e lapnak a szerkesztője s tulajdonosa Porzsoló Kálmán a népszínház jelenlegi igazgatója volt, aki ép ez állások összeférhetlensége miatt vált meg a »Fővárosi Lapoktól«, mely azonban még ma is befolyása alatt áll a népszínházi igazgatónak, kinek ez a jeleslap a hivatalos lapja. Éppen ebben a hírcskéjében az énekesnőnek érdemeinek az elismerését látjuk s első jelet ama fényes művészi sikereknek, melyeket legszebb hangú művésznőnk B. Ruzsinszky Ilona asszony az ország első színházában is tüneményes szép hangjával s ügyes játékkal kifog érdemelni.

* Pénztárvizsgálat. Hajdúvármegye pénztárában ma délelőtt Rásó Gyula kir. tan. alispán, dr. Czeglédy Mihály t. főügyész, Péntes Sándor arvaszéki elnök, Budaházy Ödön főszámvevő és Oroz Sándor I-ső aljegyző vizsgálatot tartottak s mindent rendben találtak.

* Tanári jubileum H. Nánáson. Tegnap, áldozóc-sütőtörökön folyt le H. Nánáson Kruchio Lajos ottani gimnasiumi tanár 25 éves jubileuma — mint nánási tudósítónk írja. Az érdemes tanárt nem annyira azért ünnepelték, mert 25 éve tanít abban a gimnasiumban, hanem ünnepelték azt a megépítő fényes eredményt, melyet Kruchio Lajos tanár az iskola fentartása körül elért, a mikor a megszűnéshez közel álló iskolának saját tekintélyének súlyával és buzgó fáradozásával 100000 frtot tevő alapítványt szerzett s még csekély fizetését is odaajándékozta az iskolának. Debreczenből a jubileumi ünnepélyre Kiss Áron ev. ref. püspök, Dégenfeld József gróf főgondnok, a kolgényi tanárok képviseletében Kovács Lajos tan. kep. igazgató, Sinka Sándor és Török Péter tanárok mentek ki. Ezenkívül a h. bősörményi és kisujszállási gimnasiumok tanárikara is képviseltette magát. — A vendégeket a vasuti állomáson az ev. ref. presbyterium és a városi képviselőtestületének tagjai fogadták, kiknek nevében Benkő Lajos ev. ref. lelkész üdvözölte az érkezteteket Délelőtt 9 órakor ünnepi istentisztelet volt, melynek végeztével, az ev. ref. egyház, a városi, a tanári és tanítói kar tisztelgett Kiss Áron püspökkel és Dégenfeld József gróf főgondnokkal. Ezután volt a tulajdonképi ünnepély, mely a gimnasiumi rajtáremben folyt le. Kiss Áron és gróf Dégenfeld József elé az uton a nánási hóféhér ruhás leányok virágot szórtak. Az ünnepélyre, melynek első számát a gimnasiumi énekkar töltötte be, precízül előadott énekével Kruchio Lajos tanárt küldötséggel hívta meg. Lelkes eljenzés fogadta az ünnepelt férfit, mikor a terembe lépett, Kiss Áron

püspök üdvözölte először a jubilánst a tiszántúli ev. ref. egyházkerület nevében gyönyörű szavakkal az Isten áldását kérve rá és munkálkodására. Azután Dégenfeld József gróf üdvözölte a maga nevében s olvasta fel Wlassics Gyula kultuszminiszternek hozzá intézett levelét, melyben meleg szavakban méltatja a tanár sok és nagy érdemeit. Zsigmond Sándor esperes az egyházmegye, Kovács Lajos a debreczeni főiskola, Benkő Lajos lelkész a h. nánási ev. ref. egyház Nagy Elek gymn. igazgató tanár társai és tanítványai nevében üdvözölték még a jubilánst, kinek átnyújtották a tanítványai által készített remek albumot és egy 1000 koronáról szóló takarékpénztári könyvet, melyt az ő nevére alapítványképpen tettek a gimnáziumban egy általa meghatározott célra. Ezután még Bán Géza nánási ev. ref. tanító az ottani tanítói kar, Vitéz József gymn. VI. oszt. tanuló jelentéi tanítványai nevében üdvözölték Kruchio Lajost s az ünnepély a Szózat elénekelésével véget ért. Az ünnepély után a nagyvendéglőben sikerült banket volt, melyen számos felköszöntő hangzott el. — A jubileum alkalmából Kruchio Lajost a presbyterium örökös, tiszteletbeli tagjává, a h. nánási gimnasium pedig tiszteletbeli igazgatójává választotta Kiss Áron püspök, Dégenfeld József gróf főgondnok és a többiek, kik még Debreczenből résztvettek az ünnepélyen az esteli vónattal visszatértek.

* Eljegyzés. Fuchs Samu a Békésy Róza és Fuchs Ede czég beltagja eljegyezte Glück Herman kedves leányát Henriette kisasszonyt Csányról.

* Kinevezés. A debreczeni kir. itélőtábla elnöke Szilágyi Lászlót és Zeffertovits Jánus végzett joghallgatókat a debreczeni kir. itélőtábla kerületébe segély díjas joggyakornokokká nevezte ki.

* Gardász-majális. Még csak egy hosszú éjszaka, azután felvirrad a gardász-majális rózsás arcú napja. Holnap, szombaton lesz ez a nap illetőleg este... Sok szép leánynak édes lesz erre gondolva a mai esti, éjszakai alma... Zeneszó, de valami bűvös melódiával ringatja álmában a fehér párnák között... Az elegáns bálirubája, mintha csak valami szép almavirág lenne, olyan színi, olyan kedves... Azután egy-egy hetyke, csinos legény arcra is reámosolyog a dobogós szívű leány, persze ma még csak álmában?... Hanem azután holnap, holnap, május 29-ik napján, szombaton este édes valóság lesz az álomból, ekkor lesz a debreczeni híres gardászok majálisa és sok fehér arcú leány, milyen boldog, milyen boldog is lesz majd akkor...

* Felakasztotta magát. Sücs János hajdu-dorogi földmives csütörtökön hajnalban a lakásán felakasztotta magát. Sücs ügykező, szorgalmas földmives volt, tettének oka ismeretlen.

* Gyermekegyilkos anya. Mint Nyír-Medgyesről írják, egy tizenhét éves szép falusi leány bűnös szerelme magzatját születésekor megölte s elásta. A rossz utra tévedt leány azonban nem kerülhetett el a büntetést, mert tette kiderült és a csendőrség letartóztatta.

* Vallástudományi kongresszust fognak tartani a svéd király 25 éves uralkodásának jubileumára rendezendő svéd ipar és művészeti kiállítás alkalmával augusztus 31-től szeptember 4-ig Stockholmban. A kongresszus nemzetközi és interkoffessionális lesz. Celja, hogy a tudományos kutatásnak ügyét előmozdítsa. A következő hírneves egyének fognak beszélni: Müller Miksa (Oxfordból) »A történeti valláskutatásról«; Söderblom lelkész (Párisból) »A vallási és társadalmi fejlődésről«; Baldensperger giesszeni tanár: »Az öskereszténység terén való újabb kutatásokról«; Sabatier párisi tanár: »A vallásnak a modern gondolkodás áramához való viszonyáról«; Myrberg uppsalai tanár: »A kereszténység mint egyetemes vallás«; Klein Stockholmi tanár: »A vallás és morál.« A tárgyalások francia nyelven fognak folyni.

* **A vasuti harangjelzés.** Már két héttel ezelőtt jelentettük, hogy a máv. állomásain a harangjelzés megszűnik. A reform tudvalevőleg június hó 1-én lép életbe. A debreczeni állomáson a jövő héten megkésztik a viamos csengőberendezést. május 31-én este leszedik a peronon a harangot és június 1-én már az állomáson, a váró és éttermekben és peronokon már a villamos csilingelés fogja jelezni a beszállás idejét. A jelzést a forgalm-hivatalból intézik. A reformról az állomási helyiségekben és a vasuti kocsikban pirosbetűs plakátok értesítik s hívják fel a változásra a közönséget.

A kocsis becsületrendje.

Irta: Rákosi Viktor.

Egy egyszerű párisi konfertáblis megkapta a francia becsületrendet. A köztársaság elnökének nevében Barthou belügyminiszter tüzte a kocsis mellére a legnagyobb kitüntetést, mely francia polgárt érhet, a becsületrend, lovagkeresztjét, s beszédet intézett hozzá, melyben szerencsésnek vallotta magát, hogy az egész francia nemzet nevében ő nyújthatja át e kitüntetést a haza legderékabb fiának. E beszéd után megölelte a kocsist, mellére tüzte a keresztet, s a belügyminiszterium összes tisztviselői bevonultak és gratuláltak a kitüntetettnek.

Mit tett Georges, a hazának csak egyszerű polgára, hogy ezt a nagy kitüntetést megkapta?

Hősies dolgot művelt. A jótékony bazar ége-nél valami harmincz ember életét megmentette. Még pedig, úgy, hogy több izben be hatolt az égő épületbe, s úgy hordta ki a rémülttől elkábult asszonyokat. A maga életét is kockáztatta, haja, szakállja elégett, ruhája tüzet fogott s arczán, hátán, karjain súlyos égést sebeket kapott.

Csak akkor hagyta abba a mentést, mikor ájultan rogyott össze és maga is apó-lásra szorult.

A francia köztársaság úgy ítélte, hogy ez a magaviselet a legfőbb elismerésre méltó s ítélete helyes, az egész művelt világ tapsával találkozik.

Milyen büszke önértzet töltheti el egy olyan orszagnak a polgárait, mint Franciaország, ahol látják, hogy a legegyszerűbb polgár előtt is nyitva van az út a legmagasabb kitüntetéshez, csak rá kell szolgálnia.

Micsoda óriási buzdítás ez az önfeláldozásra, a hősiességre, s egyéb nemes cselekedetre, mikor látják, hogy az ő nemzetük legkisebb fia iránt is minő nagyszerűen tudja halaját leróni.

Nálunk a legnagyobbat, Kossuth Lajost halála előtt pár évvel sirja szélén, hontalana tették, megfosztották honosságától, őt aki millióknak adott szabad hazát.

Franciaországban a legkisebbet fölemelték a nemzet legfőbb, legkitünőbbjei közé, mert dicső példát mutatott a mai anyagi világban az egész most élő nemzedéknek, olyan példát, mely az egész nemzetet nemestőlleg fölemelőleg, tisztítólag lüktet végig.

Hogy végig dobbanhat egész Franciaország szíve, mikor a kocsis kitüntetését olvassa! A francia géniusz, a köztársaság istenasszonya harsány hangon kiált gyermekeihez: dolgozzatok, legyetek becsületesek, minden erényben gazdagok, fényes pálya áll nyitva előttetek.

Mindent elérhet a tehetség és a becsületes munka.

Ime, Faureból, az egykori timár legényből a köztársaság elnöke lett.

Ime Georgesból, az egyszerű bérkocsisból a becsületrend lovagja lett.

Előre fiam, dolgozzatok a hazáért a nemze-ért, a közérdékért:

*
És a francziák a lelkesültségtől, lángoló arccsal, a meghatótságtól könnyes szemekkel, figyelnek a francia géniusz harsonaszavára.

Irigylésre méltó, dicső, nagy nemzet, első nemzete a világnak, bokréta az Isteu kalapján, mosoly a föld arczatán csodálat-tal nézünk rád.

És elborult arccsal gondolunk a magunk kisebb, de nem kevésbé nemes hőseire.

Ki gondolna ma már nálunk azokra a derék és bátor férfiakra, akik a mult héten a Fodor-féle gyár égésekor tizenkilenc emberéletet megmentettek?

Azzal a régi közmondással vigasztaljuk őket, hogy a jöttel önmagában találja jutalmát?

Eh, talán jobb is ez a büszke öntudat mint az ezüst érdemkereszt (korona nélkül), aminőt a jubiláns udvari kocsisok már vissza utasítanak és a kutszminiszter ur levele (a XVII-ik sablon szerint), melyet a fogalmazó ur ír, a kegyelmes ur el nem olvas, de aláír.

IRODALOM.

A Biztosítási és Közgazdasági Lapok szerkesztőse három nagy pályadíjat tűzött ki a következő témákra. 1. Mik az állami biztosítás előnyei? 2. A kötelező bal-est biztosításról. 3. Mik legyenek a bizt. akadémia tantárgyai. A lap ez idő szerint egyetlen szaklap, s az intézetek hivatalos közlönye.

Hölgyek a hölgyeknek. E kérdésben vitakozni nem lehet, a hölgyek kétszeres érdeklődéssel olvassák a nők írta novellákat. Mert hogy hogyan gondolkodnak a férfiak az élet ezer kérdéseiről s többek között a szerelemről, arról a mindennapi életben elég gyakran meggyőződhetnek, de hogy mindenről mi a nők véleménye arról azonban — novellákban nyerneek fölvilágosítást, a mit a nők írnak. Az Ország-Világ hogy nő olvasóinak kedveskedjék e heti számában novellákat hoz a nők kedvencz írónőitől. A közlemények mellé szép illusztrációk sorakoznak, a melyek nagy része a pozsonyi ünnepéseket mutatja be. Az Ország-Világ előfizetési ára negyed évre 2 frt. Mutatványszámokat kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — (Hold utca 17.)

»Az 1848—49 iki Magyar Szabad-ságharcz története» című illusztrált munkából most jelent meg a 21. füzet, melyben Gracza György az orosz békealkudozások megkezdését, a szegedi országgyűlés végő papjait, s az 1849. augusztus 2-iki debreczeni csatát írja le a nála megszokott elevevességgel. A füzet képei ezek: Világos tájképe 1849-ben, Részlet az 1849. jul. 31 iken vívott segesvár. csatából. A debreczeni ütközet 1849. aug 2-án.

Ilyen még nem volt! Ezen szálló-igével vezetük be több izben az ép oly eredeti mint bazafias irányú Laurenc-féle folyó iratnak, az »Ezer éves Magyarorszag naka« ismertetését. Ugyanezt mondhatjuk az épen most megjelent negyedik szá-máról is, mely érdekes tartalmával és nagy-szerű illusztrációival az eddigieket is felül-múlja. — Az olvasó bizonyára nagy örömmel fogadja majd a hirt, hogy a folyóirat főszer-kesztője ezentul Porzó (Ágai) lesz, aki néhány bevezető soron kívül egy »Veretek veszedelme« című pompás rajzzal köszönt be. Ezen igazán esinos rajzot illusztrálja re-mekül Heyer Artur, fővárosunk ezen hírneves festője. A bő tartalmából ki akarjuk emelni Vámbéry Armin tanulmányát a magyar fajról (a szerző arcképével); dr. Löw Sa-muel egészségügyi tanácsosnak tanulságos csevegését a magyar fürdőhelyekről és ásvány vizforrásokról, amelyek a fűzethez csatolt, Hát s e k Ignác műtermében készült tér-képen fel vannak tüntetve. Palóczy L. tanár ismerteti kimerítően a magyarok életét Amerikában. — Neugebauer László pedig a már tőle megszokott remek fordítás-ban teszi hozzáférhetővé a német olvasóknak Dóczy Lajos és Zichy Géza egy-egy verset. Dr. Lichtenberg Kornél

pedig felhívja a nagy közönség figyelmét a budapesti általános Poliklinikára, melynek átdásos működését tudvalevőleg évente több mint 30 ezer szegény beteg magasztalja. A 40 szebbnél-szebb illusztráció közül feltűnést keltenek majd a művészestélyt, 20 művészt és művésznőt, a szádellői völgvet bemutató képek. Előfizethetni minden könyvkereskedőnél és a kiadóhivatalnál, V. Váci-körút 78 sz., egy negyedévre 1 frt 80 krért, egész évre 7 frt 20 krért.

CSARNOK.

Nászuton.

Bastiano a hoteleket figyelte meg és kérte Paolinát, hogy szemével ő is az »Amerikai vendéglőt« keresse, ahol, mint mondják, jól ehetik az ember, az ámot kiki magával hozza, keveset kell fizetni és senki sincs feszélyezve. De ebben a pillanatban egy ur, egy igazi gentleman, bizalomgerjesztően és udvariasan, mint egy családapa, kivette kezéből az utitáskát.

— Amerikai? Amerikai? — kérdé Bastiano.

— Qui, par ici, monsieur.

A jó ur egy másik urcák adta át a máltakatot, a ki feldobta ezt egy omnibusz tetejére.

— Entrez, mension, entrez.

— Amerikai? — kérdé ujjal Bastiano, mialatt érezte, hogy mint valami zsákot előretuszkolják és nem gondolta meg, hogy ez a két jó ur különös véleménynyel kezd lenni egy utasról, a ki folyton ugyanazt a szót dadogja. Még mielőtt tájékozhatta volna magát, ő Paolinától elválasztva, egy csomó »yes« közt látta magát beekelve.

Két fordulás után, vagyis lovon alig ötven lépésnyire, az omnibusz megállt a »Grand Hotel Bellagio« előtt. Az angol kerttel körülvett hotel aranyoshegyü vasrácsal volt elzárva: nem lehetett menekülni és Bastiano kénytelen volt megadni magát. De végre is nászutazást csak egyszer tesz az ember az életben!

Egy lenhaju fiatal ember feke'frakban, kivágott csontos cipőkben, káfesűve mint valami vőlegény, szótlanul, a kulcsárt sürgetve ment előttük és vezette őket egy szobrokkal, kandelaberekkel, tükrökkel, növényekkel diszített márványlépcsőn fel, egészen az ötödik emeletre, a hol felnyitott egy szobát, mely egy kis szűk mélysgű udvarra nyílt.

Á onze heures le déjener, s 'il v uz plait, — mondá az ajtóban megállva, minek-előtte távozott.

— Mi az? — kérdé Bastiano, aki kezdte hinni, hogy a holdban utazik.

— C'est bien, — sietett felelni Paolina, hogy a szobapinczért lerázza.

A Maligoni házaspár egyedül maradv, szótlanul bámolt egymásra.

— Mondtam neked, figyelj az »Amerikai vendéglőt«.

— Nekem? Talán bizony az én kötelességem a vendéglőket keresni?

— Most azonfelül, hogy hallatlanul fizethetünk, sem látni, sem ehetni, sem érteni nem fogunk semmit.

— Pedig szép kilátásunk van, — mondá gunyos mosolylyal a feleség, lenézve az udvar mélyébe.

— A mi engemet illet, már megengedsz, de én nem maradok itt — kiálta a férj.

— Mit akarsz tenni?

— Nincs kedvem sárgaságba esni, sem sárgalázban megbalni.

— Hát nyitass más szobát.

— Nem értik az embert, mintha csak Tatárországban élneek.

— Akkor tehát nyugodjunk meg a sor-sunkban holnap reggelig.

— Tddod, mit fogok tenni. Megyek meg nézni, merre fekszik az a famózus amerikai vendéglő és ha jó hely, mint a hogyan állítják, itt hagyjuk a máltát és oda megyünk

4668
1897.**Hirdetmény.**

Debreczen sz. kir. város Tanácsa részéről ezennel közhírré tételik, miszerint a törvényhatósági biz.-sági közgyűlésnek 22/910/1897. bkgy. sz. a. kelt s kormányhatóságilag jóváhagyott határozata értelmében, a város tulajdonát képező Szováth községben levő következő ingatlanok u. m :

- 1., a 350 sorszámu 50 □ öl területű »Lajda« korcsma.
- 2., a 221 sorszámu 145 □ öl területű »Nagy bolt« épület.
- 3., a 28 sorszámu 67 □ öl területű »Belső« korcsma, egyenként és együttesen is eladatni fognak.

Az árverés idejéül a folyó év június hó 25-ik napjának d. e. 9 órája, helyéül pedig Szováth község házának tanácssterme tüzetik ki.

Az árverési feltételek Debreczen sz. kir. város számvevői hivatalánál, valamint Szováth község jegyzői hivatalánál megtekinthetők.

Miről az árverelni szándékozók azal értesítetnek, hogy a kikiáltási árnak 10%-át bánatpénzül az árvereltető bizottság kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen, 1897. május 17.

A városi tanács.

Mária-zelli Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan lemerotes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehellet, felfútság, savanyu, felbőgös, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkákiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szüklés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyinyiben ez a gyomortól származott, gyomortulorhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámoroidáknál.

Említett bajknál a **Mária-zelli gyomor-cseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi foraktár: **Tóth Béla, József** gyógyszer-tára **Debreczen**, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A **Mária-zelli gyomor-cseppek** valódián kaphatók.

Kapható Debreczenben: Götl Nándor, Tóth Béla, Mihalovits István, Dr. Rotschoek V. Emil, Tamássy és Balázs gyógyszerészeknél, **Diószegen** Vaday Ignác, **Ér Mihályfalván** Mátray István, **Hadházon** Farkas Ödön, **Kabán** Horváth, Kálmán gyógyszerészeknél.

SZÁLLODA.

OLCSÓ SZOBAÁRAK.

ÉTTEREM.

SÖRCSARNOK.

Központi szálloda

Nagy-Károly.

Főtér, a kereskedelem központján,

Gróf Károlyi-palotával szemben.

MÁRKUS JÓZSEF

szállodás.

Ujjonnan berendezett kényelmes szobák.

Kitűnő konyha.

Excellens kiszolgálás.

Utazóknak kedvezményes árszámítás.

Földbirtokosok figyelmébe!

A közeledő

cséplési idény

alkalmával tisztelettel ajánljuk **cséplőgépek** és **kazánok** gazdaságos és előnyös fűtésére különösen alkalmas **királdi és sajszentpéteri**

akna, cséplési és darabos szeneinket,

melyek évek óta a t. gazdaközönség körében közkedveltségnek örvendenek.

Kivánatra készséggel szolgál a legjutányosabb árajánlattal a

Magyar Általános Kőszénbánya

Részvény-Társulat vezérképviselője

HEVESI GYULA urnál **DEBRECZEN.**

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-tárakban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszertára.
DEBRECZENBEN, (Tisza-palota.)